

Nr 90.

Av herr Sandler m. fl., om anslag till två amanuens tjänster vid Musikaliska akademiens bibliotek.

I kungl. Musikaliska akademiens anslagsäskanden har vid upprepade tillfällen framhållits disproportionen mellan tillgänglig arbetskraft samt förefintliga och ofrånkomliga arbetsuppgifter vid dess bibliotek. Även statsmakterna har i flera sammanhang delat uppfattningen att bibliotekspersonalen är otillräcklig och också beviljat vissa förbättringar, vilka dock långt ifrån täckt det mest oundgängliga behovet. Sålunda yttrade dåvarande departementschefen i 1936 års statsverksproposition, att »akademien tydligt ådaga-lagt, att dess bibliotek, som utgör en central för musikforskningen i landet, lider av en betänklig brist på arbetskraft» och »att bibliotekspersonalen under nuvarande förhållanden ej kan vare sig ägna erforderlig omsorg åt vården av bibliotekets dyrbara och omfattande samlingar eller på ett fullt tillfredsställande sätt handha de löpande göromålen». I riksbibliotekariens utlåtande av den 4 oktober 1935 utsades enligt samma proposition »att bibliotekets samlingar gott kunde upptaga tävlan med de största utländska musikbibliotek och att dess värde skulle ökas högst väsentligt, om det genom användbara kataloger kunde göras i alla delar tillgängligt, samt att akademien förslag representerade ett minimikrav». Kungl. Maj:t biträdde då emellertid endast till en ringa del akademiens önskemål. Sålunda beviljade 1936 års riksdag medel endast till inrättandet av en amanuensbefattning i 16:e lönegraden. År 1942 beviljades medel till anställande av två biblioteks-assistenten och 1945 till anställandet av ett biblioteksbiträde. I de direktiv 1947 års musikutredning erhöLL säges om akademiens bibliotek: »Icke minst viktigt är att akademiens bibliotek får större resurser till sitt förfogande för sin betydelsefulla uppgift att vara vårt lands musikalska centralbibliotek.» Och i anslutning till akademiens anslagsäskanden för budgetåret 1948/49 förklarade departementschefen sig ha blivit övertygad om behovet av en förstärkning av personalen vid akademiens bibliotek, men han ansåg sig dock icke kunna tillstyrka ökad medelsanvisning för ifrågavarande budgetår.

Av biblioteksbeståndet, som f. n. omfattar över 530 000 nummer musik-alier, över 20 000 böcker, ca 20 000 handskrifter och ca 20 000 brev — Nor-dens främsta och ett av världens största musikbibliotek — är stora delar ännu okatalogiserade eller otillfredsställande förtecknade. En nominalkatalog över musikalierna, grundstenen i det dagliga arbetet, saknas helt. Stora sam-lingar av gåvor och byten ligger sedan sex år tillbaka obearbetade, varför risk föreligger att inköp görs i onödan. Med de gamla samlingarna — för

såväl den nationella som internationella musikforskningen ytterst värdefulla — har bibliotekspersonalen endast i ringa utsträckning kunnat taga någon befattning. Det växande musikintresset och den framåtgående musikforskningen i vårt land ställer ständigt ökade krav på bibliotekspersonalen, och situationen för biblioteket har därför med varje år förvärrats och kan nu i det närmaste betecknas som katastrofal, icke minst på grund av ansvällningen av de löpande göromålen i expeditionen. Besökarantalet 1927 — det år biblioteket övergick från att vara ett institutionsbibliotek till ett offentligt lånebibliotek — var 2 167 personer mot 15 316 år 1952; till hemlån beviljades 5 588 verk år 1927 mot 51 285 år 1952. Av dessa var 28 664 interurbana, varav 429 till utlandet. Om man härtill lägger lånen i läsesalen, vilka icke räknades år 1927, uppgick lånesiffran 1952 till sammanlagt 63 894 volymer och häften; avgående expeditioner såsom skrivelser, brev, krav m. m. uppgick år 1952 till 6 358. Arbetskraften blir sålunda i mycket stor utsträckning bunden till kundtjänsten, medan andra synnerligen viktiga uppgifter blir eftersatta, bl. a. katalogiseringen av det ytterst värdefulla äldre beståndet för att göra det tillgängligt för det praktiska musiklivet och musikforskningen.

Den stora ökningen av såväl besöksfrekvensen som av utlåningen har medfört, att den arbetsfördelning inom bibliotekspersonalen, som ansetts önskvärd, och de arbetsuppgifter med katalogisering m. m., som är nödvändiga för att biblioteket skall kunna fylla sin uppgift, icke kunnat förverkligas. Det ökade expeditionsarbetet kräver sålunda ofta, att personalen i sin helhet måste biträda härmed. Det gäller i detta fall icke enbart utlåningen. De många såväl muntliga som skriftliga förfrågningarna, begäran om råd angående lämplig litteratur och lämpliga verk för utförande samt spörsmål av vetenskaplig art tar avsevärd tid i anspråk. Denna rådgivande och vägledande verksamhet gäller i stor utsträckning de allt talrikare musiksammanslutningarna av olika karaktär i landsorten och Stockholm (landets samtliga orkesterföreningar, studie- och musikeirklar, anslutna till olika folkliga organisationer, fria amatörensembler, industriorkestrar, instrumentbyggare etc.) och ställer stora krav på personalens musikaliska och musikpraktiska kunskaper och erfarenhet. Den otillfredsställande katalogiseringen och den ovan påpekade avsaknaden av en nominalkatalog försvårar och fördröjer ofta detta för det folkliga musiklivet viktiga arbete.

Önskvärdheten av att bibliotekets samlingar görs tillgängliga för musikforskningen på ett effektivare sätt än hittills har bl. a. understrukits vid det första nordiska musikforskarmötet i Oslo 1948. Av remisser och skrivelser som motionärerna har för avsikt att ställa till vederbörande utskotts förfogande framgår tydligt den betydelse, som den internationella musikforskningen tillmäter de svenska samlingarna av äldre musikalier och musiklitteratur, enkannerligen dem, som förvaras i akademiens bibliotek. Musikaliska akademien har i sina anslagsäskanden för nästkommande budgetår framhållit, att akademien anser det ofrånkomligt att vårt land, därest det skall kunna hävda sin ställning som kulturnation på musikaliskt område, deltar i arbetet på det i nämnda skrivelser omtalade internationella käll-

lexikonet och att detta arbete naturligt nog i huvudsak förlägges till akademiens bibliotek. Detta kan emellertid icke ske med nuvarande personalresurser. Då ett flertal nationer redan påbörjat arbetet med detta källexikon och ett centralsekretariat härför finnes upprättat i Paris är uppgiften för Sveriges del nu högaktuell.

Till bibliotekets uppgifter alltsedan grundandet av Association Internationale des Bibliothèques Musicales 1951 hör även att årligen till nämnda sammanslutning insända en förteckning över i Sverige utgivna musikalier och tryckt musiklitteratur, som lämpligen bör anskaffas vid de större utländska biblioteken, alltså en för vårt land betydelsefull internationell upplysningstjänst.

Beträffande de kompetenskrav, som på grund av arbetets art måste uppställas för flertalet befattningshavare vid Musikaliska akademiens bibliotek, må följande anföras ur akademiens yttrande den 28 september 1950 över 1947 års löneutrednings förslag rörande löneställningen för biträdespersonalen vid de statliga vetenskapliga specialbiblioteken:

För att personalen vid ett bibliotek av så särpräglad karaktär som MAB skall kunna fylla sin uppgift måste akademien förutom de i utredningen angivna kompetenskraven fordra vetenskaplig musikhistorisk utbildning jämte musikteoretisk och någon form av praktisk musikutbildning.

Att personalen vid MAB måste äga denna musikhistoriska och musikaliska skolning har i praktiken kunnat konstateras. Såväl katalogiserings- som låneexpeditionsarbetet ställer dagligen personalen inför — ibland ganska intrikata — spörsmål av både musikhistorisk och musikpraktisk karaktär. Självklar är givetvis fordran på kunskap i notläsning, kännedom om äldre tiders notskrift och klaver m. m., liksom man torde böra förutsätta en viss förmåga hos personalen att läsa partitur. För katalogiseringen är också kännedom om äldre tiders uppförandep Praxis, ett ytterligt svårt problem, nödvändig ävensom ingående kunskaper i nottryckets historia. För tidsbestämning av ett musikverk kunna även insikter i den musikaliska stilhistorien vara erforderliga. Härtill kommer givetvis en grundlig kännedom om musiklitteraturen på dess olika områden.

MAB är i första hand ett vetenskapligt bibliotek men genom sin ställning, som det enda specialbiblioteket på sitt område i vårt land har det också blivit av utomordentlig betydelse för det praktiska musiklivet. Härigenom har biblioteket som rådgivande institution vid bl. a. val av program o. d. under årens lopp fått en alltmer växande uppgift. Av den tjänstgörande låneexpeditionspersonalen kräves sålunda en ingående kännedom om musikreper-toaren.

I detta sammanhang bör framhållas, att 1947 års musikutredning enligt uppgift i årets riksdagsberättelse beräknas slutföra sitt arbete i början av 1954. Motionärerna har inhämtat, att musikutredningen kommer att föreslå betydande ökning av personalen vid Musikaliska akademiens bibliotek, samt att motionen, som avser att redan nu söka tillgodose det mest trängande behovet, på intet sätt föregriper prövningen av musikutredningens mera vittgående förslag. Det bör understrykas, att utredningens resultat kan väntas föreligga före den tidpunkt, då riksdagen behandlar denna motion.

Musikaliska akademien har i sina anslagsäskanden som ett minimikrav anhållit, att medel skulle ställas till förfogande för dels två nya amanuens-tjänster i den reglerade befordringsgången, dels en assistenttjänst i Ce 15.

Då framför allt behovet av en utökning av den kvalificerade arbetskraften vid akademiens bibliotek synes oss bestyrkt av vad ovan anförts, hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta anvisa medel för ytterligare två amanuens-tjänster i den reglerade befordringsgången vid Musikaliska akademiens bibliotek från den 1 juli 1954.

Stockholm den 26 januari 1954.

Rickard Sandler.

Osc. Werner.

Martin Söderquist.

R. Lundqvist.

Birger Lundström.